

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
četrt : 6,50 —
mesec : 2,20 —

V upravnštvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrt : 5 —
mesec : 1,70 —

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEČ

Političen list za slovenski narod.

Narečnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2. L. 17.

Izhaja vsak dan, izveniš
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 5.

V Ljubljani, v ponedeljek 7. januarja 1901.

Letnik XXIX.

Resno vprašanje.

Volitve v poslansko zbornico niso še končane, a na vseh koncih in krajih, med volivci in v časopisju razmotriva se resno vprašanje: Ali pojde? Ali se poležejo viharji volivne borbe, ali se steko in izčistijo kalne vode strankarskih strastij in bojov v naravno strugo, da mirno in redno prične delo parlamentarni stroj? Taktiko političnih strank odločujejo večkrat nagibi, ki se porode čez noč, nepredvidni dogodki, ki zabrnejo oje državnega voza na levo ali desno. Zato danes še ni mogoče proračunati, kam se čez mesec dnij obrne politična sapa, kako se nagnejo politične razmere po končanih volitvah in kake vladne smeri najde državni zbor ob otvoritvi. Vsaka premeimba v kabinetu more vplivati na sestavo nove večine.

Prvo vprašanje pa je: Kaj stori češka delegacija. Ali vstopijo novoizvoljeni češki poslanci v zbornico z viharjočo zastavo obstrukcije, ali se postavijo na stališče češkega naroda v obče ali na omejeno pozorišče mladočeške stranke? Vodstvo mladočeške stranke v volivnem oklicu ni proglasilo obstrukcije, ampak taktiko proste roke ter je svoje kandidate obvezalo le za strogo disciplino. Iz tega pa še ni mogoče sklepati, kaj store poslanci pod vtisom nenadnih težkoč in vplivov.

Glede obstrukcije smo že opetovano izrazili svoje in narodno prepričanje in željo na naslov češke delegacije. Obstrukcija more biti le v skrajnem slučaju prehodno sredstvo opozicije, nikdar pa sistematična taktika resne stranke. Obstrukcija že v načelu nasprotuje duhu ustave, ubija parlamentarizem, ruši oni javni oder, od koder mora odmevati glas ljudske volje v zadnje kote birokratiškega labirinta. S svojega stališča ne moremo zagovarjati in odobravati nezdravih, krivičnih podlag sedanjega parlamenta. Tudi mi želimo, da se čim prej ustanovi širša, naravnejša podlaga ljudskega zastopstva, toda računati moramo z realnostjo, z razmerami, kakeršne so danes. Edino le trden parlament si more ustvariti pogoje nadaljnjega razvoja po razmerah in potrebah časa. Obstrukcija pa je naravnost negacija parlamentarizma, ki napeljuje le vode na mline birokracije ter vzgaja in razširja med ljudskimi sloji nezdravo in škodljivo apatijo.

Ali je nam treba še dokazovati, kaj pomeni za slovenski in hrvatski narod osrednji parlament? Priznamo, da so tudi v birokracijski armadi posamezniki, ki ščitijo in branijo ljudska prava, zagovarjajo ljudske potrebe. A ti so »rari nantes«. Tradicije in duh birokratizma pa moré v kali vsak ljudski polet, vsak zdravi razvoj v narodnem, političnem in socialnem oziru. Ako ni parlamenta, smo brez vsake kontrole in korekture. To polagamo na srce češki delegaciji.

Razmišlja naj tudi češka delegacija, da je ona edina zastopnica češkega naroda in ne le večine prebivalstva ali volivcev. Mladočeški poslanci morajo izražati voljo celokupnega naroda, zastopati vso njegovo veljavo. Priborili so si pravice, a ob enem tudi dolžnosti, da vržejo na tehtnico ves pol. ugled češkega rodu. A to morejo doseči le s trezno taktiko, da si zagotovijo trdno pozicijo nasproti vsestranskim navalom nasprotnih sil.

Konservativno češko veleposestvo je zadnja leta večkrat z velikim zatajevanjem

stalo ramo ob rami s češkimi ljudskimi zastopniki. In ti ugledni in vplivni nositelji zgod. plemstva odločno obsojajo vsako obstrukcijo na svoji strani. Tudi to je moment, ki naj ga uvažuje češka delegacija, le tako bode mogla govoriti kot zastopnica naroda, celokupnosti in solidarnosti onih strank, ki težé po skupnih smotrih v blagor posameznih narodov in skupne države.

Da je to prava pot, kažejo tudi izjave iz liberalnega in »ustavovernega« tabora. Lasje se jim ježe strahu, da bi se utegnili iz razvalin poroditi nova avtonomi stiška večina. »N. Fr. Pr.« že roti vlado, da naj z železno roko nadaljuje politiko Beustovega kova. Zona jo obliva ob pogledu v bližnjo bodočnost, ko bi parlament pričel delati brez njene ožje klike, brez njenih kovarjev.

Poljsko kolo se je pri volitvah iznebilo znanih dveh intrigantov in to napravljaja skrbi glasilu fronderjev. Bilanca parlamentarnega delovanja pa kaže, da poljski klub ne bode mogel prezirati ljudske volje, ki zahteva slovansko solidarnost. Ker pa poljski klub obsoja obstrukcijo, morajo češki poslanci računati tudi s tem dejstvom. Ako hočejo Čehi z uspehom delovati za svoje namene in ob enem v dejanju podpirati politične svoje zaveznike, morajo se od povedati obstrukciji. Kot čuvaji države na severu se morajo Čehi izviti iz ozkih tradicij stranke in v parlamentu osnovati organizacijo na široki podlagi, koder morejo v vrstah stati vsi, ki imajo pred očmi žalostno krizo Avstrije in boljšo bodočnost države. S tem dejstvom bi morali računati vsi faktorji. Neizprosna sila razmer kaže češkim poslancem pravo pot, na kateri se morejo pod skupno zastavo združiti vsi, ki so dobre volje in niso gluhi in slepi.

Volivna borba v Trstu.

Iz Trsta se nam 5. t. m. piše: Italijani besnijo same jeze nad velikim uspehom Slovencev in Slovanov v Trstu. Še bolj nego na nas, jezijo se na svoje rojake, ki so dali glas dr. Dompieriju ter tako razpršili italijanske glasove. To pa po krivici. Prvič bi Hortis ne imel nadpolovične večine niti tedaj, če bi vsi Dompierovci glasovali zanj, kajti oba italijanska kandidata skupaj sta dobila 10.469 glasov, Slovenci in socijalisti pa 11.339. Drugič pa gospoda celo pozablajo, da je med Dompierovci prav za prav bore malo Italijanov, nego da so to izvešine Nemci in Slovenci. Saj se Nemci hvalijo, da so bili oni tisti, ki so pripomogli s tem, da so glasovali za Dompierija, Slovincem do tako krasnega uspeha. Ta trditve je seveda pretirana, vendar pa moramo priznati, da nas veseli, da se pošteni Nemci z gnusom obračajo od moralne kloake okrog »Piccola« in »Gazzetina«.

Poslednje imenovani listič (prodaja se po novič komad), ki se je ob rojstvu kazal nekako nepristranskega ter je objektivno in celo pohvalno govoril o delovanju naših mož v deželnem zboru, se je namreč o volitvah z dušo in telom prodal irredenti, ter toči sedaj najdebelejšje solze. V svoji žalosti je postal tako smešen, da kliče duhove umrlih patrijotov na pomoč proti Dompieriju! Pa duhovi jim tudi ne morejo pomagati. »Der Hieb sitzt fest« bi dejal Nemeč.

Bolj pošten, sploh edini resni list italijanski v Trstu, je »Indipendente«, ki s sveto jezo biča svoje mehkužne Italijane in meščanske lenuhe, da so se zblali mrza ter

ostali doma pri toplih pečeh (katerih je pa v Trstu zelo malo), dočim so Slovenci šli kakor en mož v boj za sveto svojo stvar. »Indipendente« občuduje našo in socialistično organizacijo in disciplino ter nas stavi našim v zgled.

Hvala s take strani že nekaj izda! In zares jo zaslužujejo ne le naši vrli voditelji, ampak vsi volivci povprek. Vi v Ljubljani si ne morete misliti, kaj je tržaška burja ob 7 stopinjah mrza! In vendar prihajajo danes iz daljne okolice priprosti možje, slabo oblečeni, izstradani iskati glasovnic, iskati tudi še legitimacij — žal, zadnje prepozno.

Kakršen koli bo izid jutrajšnje ožje volitve, naš uspeh o prvotni volitvi se ne da izbrisati. In izvrstna šola so nam bila zopet te volitve. Narod je navdušen za svoje pravice, zaveda se svoje moči, ki prej ali slej mora prodreti na površje, podreti laž o italijanstvu te zemlje, striti nakane tržaške sinagoge!

V pol. društvu »Edinost« se je ventiliralo vprašanje, bi li ne bilo bolje, da se vzdržimo ožje volitve. Volilci, zlasti okolščani so se temu predlogu odločno uprli, žugaje, da po tem ne pojdejo več v boj niti za III. kolegij. In volja volivcev je odločila.

Jutri pojdemo torej v boj. Izid je neznan. Dompierovci so že vrgli puško v koruzo ter pozivajo svojce, da glasujejo za Hortisa. Soc. demokratje se oficijelno ne vdeleže volitve, a zasebno se je udeleži pač marsikdo, morda tudi precej Slovencev. Za Rybářa bodo glasovali, kakor slišimo, tudi visoki dostojanstveniki — Nemci.

Toliko vsaj smemo pričakovati, da fi jaška ne bo.

O končnem izidu vam sporočim brzojavno.

Hrvatski sabor in hrvatske železnice.

Če kdaj, je bilo gotovo zadnje zasedanje hrvatskega sabora prikladno, da se je izpregovorila resnoba beseda o hrvatskih železnicah. Saj je ravno pred otvoritvijo hrvatskega sabora besnela tako huda borba zaradi bosanskih železnic, ki so gotovo v najožje zvezi s hrvatskimi. Toda o tem za Hrvatsko tako važnem vprašanju se je molčalo, kakor da hrvatskemu narodu ni mnogo stalo do tega, kaj Mažari snujejo gledé komunikacij na slovanskem jugu. Opozicija se je sicer v svojih govorih dotaknila tudi tega vprašanja, ali konkretnega predloga ni predložila glede nijedne hrvatske železniške proge.

A mi mislimo, da opozicija ni prav imela, da je o tem vprašanju molčala. Seveda je mogla računati na navadni odgovor deželne vlade, da taki predlogi ne spadajo v delokrog hrvatskega avtonomnega sabora, nego na zajedniški sabor; toda to opozicije ni smelo odvrniti, da ne izpregovori resnobo o tako važnem vprašanju. Storit pa je morala hrvatska opozicija to že zaradi hrvatske solidarnosti, da podpre svoje sosedo Dalmatince v njihovem boju za železniško zvezo z Bosno proti ogerskeji premoči; saj menda vendar noben hrvatski domoljub ne dvomi, da bi zmaga dalmatinskih Hrvatov v tem vprašanju bila koristna tudi za Hrvatsko. A če ni mogla že hrvatskega sabora zdramiti borba dalmatinskih Hrvatov, je moralo nanj delovati živahno gibanje in zanimanje za to vprašanje med samimi hrvati v Banovini. Že zdavnaj ni bilo opaziti med samimi Hrvati to-

liko zanimanja za železnico skozi gornjo bivšo krajino kakor prigodom razprav o bosenskih železnicah.

Skupščina županije ličko-krbavske je izbrala v to svrhu deputacijo na bana in zajedniškega ministra komunikacij. Tej deputaciji se je pridružilo zastopstvo mesta Otočca in Senja, dočim je modruškoreški veliki župan preprečil v županijskeji skupščini, da se izbere posebna deputacija v to svrhu, čeprav je bila zato ogromna večina skupščinarjev.

V to svrhu ste tudi obe trgovsko obrtni komori v Zagrebu in Senju izdali svoje strokovno, mnenje seveda v korist tej železniškeji osnovi.

In ravno med zasedanjem hrvatskega sabora je omenjena deputacija prišla v Zagreb ter se v družbi svojih poslancev onih volilnih kotarov predstavila banu, ki je seveda obljubil vsako pomoč glede gradnje te železnice. A kaj je opravila ta deputacija v Budimpešti? Zajedniški minister jo je sicer sprejel, glede železnice pa je odgovoril tako nepovoljno, da so zgubili vsi člani deputacije vsako nado. Tudi ko bi bila sploh kakšna volja pri ogerskeji vladi za to železnico, ne bi se mogla zidati na korist Hrvatske, kajti po zahtevah ministra se mora omenjena železnica izvesti tako, da bode na korist samej Ogorskeji, a zvezati se za zdaj ne sme z Dalmacijo, sezidati bi se morala na račun krajiških šum in Reka ne bi smela pri tem podjetju nič zgubiti od svoje trgovine na račun ostalega hrvatskega primorja.

Žalostna se je povrnila hrvatska deputacija iz Budimpešte in v hrvatskem saboru, ki je bil takrat še zbran, se ni našel noben poslanec, ki bi bil povzdignil svoj glas proti tem predrznim zahtevam ogerskega ministra. Slišale so se sicer v govorih opozicijonalcev tožbe zbog takega ravnanja, ali hrvatski sabor je molčal na takšna izzivanja, mesto da se je odločno uprl nazorom ministra komunikacije ter zahteval složno, da se s Hrvatsko ne ravna kakor s kakšno osvojeno pokrajino.

Da je hrvatski sabor bil odločen kakor dalmatinski, bi vsa ta železniška zadeva dobila drugo lice ter bi se morda tudi v Budimpešti sčasoma premislili ter se ne bi upali tako predrzno prezirati opravdane zahteve hrvatskega naroda. Odločnost o pravem času in na pravem mestu gotovo koristi, žalibog da hrvatski sabor ne pozna nobene odločnosti že dolgo časa, zato se pa tudi usoja zajedniška ogerska vlada prezirati celo ono, kar je dolžna storiti za Hrvatsko že po nagodbi.

Hrvatski narod pa radi take malomarnosti svojega zastopstva v gmotnem pogledu propada od dne do dne ter vsak pravi domoljub pričakuje s strahom, kaj bode moral še vse potrpeti ta mučeniški narod v bližnji prihodnosti, ako se v zadnjem času ne streznijo vsi domoljubi ter se konečno odločno potegujejo za svoje pravice. A da se to zgodi, je zares že skrajni čas.

Politični pregled.

V Ljubljani, 7. januarja.

Državnozborske volitve. Danes se vrše ožje volitve za dva mandata pete skupine na Nižje-Avstrijskem ter za brnski mandat. V dunajskem drugem volivnem

okraju si stojita nasproti krščanski socijalec Prochazka ter socijalni demokrat dr. Adler. Izida te volitve pač ni mogoče naprej napovedati, ker treba upoštevati, da bodo krščanski socijanci koncentrirali vse svoje agitacijske moči in mogoče vzdramili večji del zaspanih volivcev, ki se pri prvi volitvi niso udeležili volitve, nasprotno bodo pa seveda tudi socijalni demokratje in liberalci storili, karkoli bodo mogli, objednem bodo pa tudi češki volivci storili svojo „dolžnost“. V volivnem okraju Krems se bota kosala kandidata Gessmann in Dötz. V tem okraju imata oba kandidata primeroma jednako veliko upanja. V Brnu bo brez odpora zmagal socijalni demokrat Hybeš. — Objednem se vrše danes volitve za splošno skupino na Tirolskem in Predarliskem. V Inomostu se bodo kosali kar štirje kandidati. Katoliška ljudska stranka kandiduje dosedanega poslanca Förga, liberalci nekega Winklerja, krščanski socijalci kateheta Wechnerja, in konečno socijalni demokratje nekega Holzerja. V drugem bolzanskem okraju kandiduje katoliška ljudska stranka dosedanega poslanca barona Dipaulija, kršč. soc. posestnika Schraffla, soc. demokratje pa znanega železničarja Fr. Marna, ki je tudi že na Kranjskem poskušal svojo srečo. V tretjem tridentskem okraju konečno kandiduje kat. stranka dekana Delago, liberalci župana Zambošja. Soc. demokratje tu ne bodo poskušali s svojim kandidatom. — Predarlško ima v peti skupini jeden mandat. Zanj se poteguje poleg dosedanega kršč. socijalca Loserja soc. dem. Makarta. Oba kandidata sta čevljarja. — Skupno z ožjimi volitvami bo torej danes oddanih sedem mandatov.

Volitve na Dunaju in židovski liberalci. Vsakdo ve, da so dne 3. t. m. v dveh dunajskih okrajih zmagali socijalni demokratje s pomočjo židovskih liberalcev in to le vsled tega, ker kršč. soc. volivci niso vsi storili svoje dolžnosti. In vendar se baha dunajska židinja: »Mi smo zmagali!« V resnici si liberalci niti niso upali postaviti kandidata. No, njih baharija je razvedrila marsikatero resno lice.

Kandidat brez nasprotnika. Pri današnji ožji volitvi v Brnu bo zmagal socijalno-demokratski kandidat Hybeš. Listi namreč poročajo, da je odstopil nemško-liberalni kandidat Schüller. Pri prvi volitvi je dobil ta 7899, Hybeš pa 9818 glasov. Mladočeški kandidat Adamira je dobil 7705 in kandidat češke katoliške stranke Rybníček 6095 glasov. Ker torej noben pravih čeških kandidatov ne pride v ožjo volitev, so tudi Čehi izjavili, da se današnje volitve ne udeležijo. Tako bo torej Hybeš prodrl brez odpora.

Rusko kitajska pogodba, po kateri so Kitajci prepustili Rusom mandžurijsko pokrajino Fengtien v upravo, katere se pa da še drugače tolmačiti, je umevno grozno zbudila poželjive Angleže. Londonski listi se z začudenjem vprašujejo, kako daleč bo segala pohlepnost Rusije, »Globe« pa preti kar naravnost z odporom, češ, prej ali slej bodo prisiljeni angleški državniki, da se energično upro ruskemu prodiranju. Čim dalje bodo odlašali s tem, tem neugodnej bo njih stališče. »St. James Gazette« se tolaži z navzočnostjo nemške armade, ki bo Rusiji prekrižala račune, »Pall Mall Gazette« se pa že udaja v neizogibno usodo in pravi, da radi Mandžurije pač ni vredno pričenjati boja. Anglija naj pazi samo na to, da se nihče ne bo vmešaval v njene interese, ki jih ima v dolini Yangtse. Rusi si pa seveda kljub vsemu zadovoljni manejo roke. Prvo odškodnino so že dobili in si odprli pot za nadaljni načrt.

Angleška armada v Južni Afriki je brojila po uradnem izkazu, razdeljenem v parlamentu, dne 1. decembra l. l. 210.293 mož, in sicer 142.893 mož redne armade, 33.000 mož kolonijalnih čet, 8000 mož Yeomanry-polka, 7500 prostovoljcev in 18.900 mož takozvane milice. Dne 1. avgusta 1899 je stalo na bojišču 9622 mož, dne 11. oktobra ob pričetku vojske 12.007 in 1. avgusta lanskega leta 254.749 mož. Angleška armada bi morala potemtakem brojiti dne 1. decembra skupno 267.311 mož, toda številne izgube so jo skrčile na 210.000 mož. Iz teh oficijelnih, mimogrede povedano, tudi

ne posebno zanesljivih podatkov je razvidno, da so izgubili Angleži do sedaj nad 57.000 mož. Kako se neki to ujema s poročilom dunajske »Informacije«, ki pravi, da znaša izguba le 14.920 mož? Ta list pravi, da je vsa izguba dne 30. novembra l. l. brojila 49.700 mož, a od teh jih je 34.780 isti dan zopet stopilo v redno armado. Ako bi bilo temu res tako, bi bili ti ozdravljeni možje dne 6. decembra že prištetí v redno armado. A tu jih niso navedli, ker so v resnici že umrli ali so pa še v bolnicah.

Dopisi.

Iz Ljubljane, 6. jan. (Politična dobrodelnost in lažnivost.) Nismo nameravali o tem govoriti. A ker »Slov. Narod« ne obmolkne drugače, kakor da mu damo eno po zobeh, naj jo ima, da jo bo pomnil.

Pri č. gg. Uršulinkah v Ljubljani dobiva hrano vsako leto 30 do 40 učencev raznih šol. Ne dajejo jim sicer poječin, vendar je njihova hrana dobra, kar nam spričuje to, da je v samostanu v začetku vsacega šolskega leta velik pritisk od dijakov, ki prosijo hrane. Od dijakov, ki to dobroto uživajo, smejo nune pač zahtevati, da pošteno živijo in da vsaj očitno božjih in cerkvenih zapovedi ne prestopajo. Ko bi redile na pr. kakega velikega očitnega tatu, bi hitro pisal »Slov. Narod«: »Nune tatove vzgajajo. To je sad klerikalne vzgoje«. Ker je branje slabih časopisov prepovedano po božjih in cerkvenih zapovedih, zato se je dvema, reci: dvema dijakoma, ki sta brala, »Slov. Narod« v začetku decembra povedalo, da od božičnih počitnic dalje ne bosta imela več hrane v samostanu. Eden teh dveh dijakov je preparand, eden učenec 2. razreda višje gimnazije. Prvi je hrano koj pustil, drugi je hodil še do božiča na hrano.

To so fakta. Sedaj pa primerjaj, kar piše »Slov. Narod«.

Štev. 286 z dne 13. dec. 1900. »Uršulinska človekoljubnost. Bogate ljubljanske Uršulinke, podpirajo seveda le »zaradi lepšega« tudi nekaj siromakov s tem, da jim postavijo pred porto neke pomije. Tudi nekaj prav revnih dijakov hodi na te pomije k Uršulinkam. »Danes so pa te »vrle« ženske dva revna dijaka izključile od dijaške mize, in sicer radi tega, ker sta baje včasih tudi — »Slov. Narod« brala« . . .

Tu povdarjamo besede »pomije«, »dva« revna dijaka in »zaradi lepšega«.

Št. 289. z dne 17. dec. piše: »Naznailo. Onim dijakom, katere so pregnale ljubljanske nune, ker so čitali »Slov. Nar.«, preko praga, so odprta vrata vsako opoludne pri meni. V Ljubljani, 16. decembra 1900. Franja dr. Tavčarjeva«.

Tu pribijemo množno število: onim dijakom. V notici z dne 13. dec. govori »Narod« samo o dveh. Franja dr. Tavčarjeva je dobro vedela, da sta samo dva.

Št. 292. z dne 20. dec. 1900. Brzjavka. »Odpri srce, odpri roke, otiraj bratovske solze! Gostoljubnost gospe dr. Tavčarjeve napram slovenskim dijakom pozdravljajo in slave vipavski narodnjaki«.

Št. 293. z dne 21. dec. 1900. Brzjavka. »Stokratno slavo radi velikodušnosti, objavljene v »Slov. Narodu« štev. 289., kličejo svoji častni soobčanki zavedni Colčani«.

Tu pribijemo izraz »objavljena velikodušnost«. Kdo jo je objavil? Zakaj? Ona dva »izključena« dijaka sta bila že znana »Slov. Narodu«, drugih pa ni bilo. Torej še enkrat: zakaj?

Št. 295. z dne 24. dec. 1900. Brzjavka. »Slava gospej dr. Tavčarjevi, ki velikodušno podpira preganjane slovenske dijake. Žirovski narodnjaki«.

Te tri brzjavke stoje mej brzjavkami na prvem mestu. »Slov. Narod« jih je imel za zelo važne.

Št. 4. z dne 5. jan. 1901. Tu stoji črno na belem: »(gospa Tavčarjeva) je objavila poziv onim siromašnim šolarjem, katere so pognale ljubljanske nune sredi zime preko svojega praga. Pognale so reveže te čiste in plemenite device na anonimno ovadbo samo zategadelj, ker so baje čitali »Slov. Narod«. Mi sploh dvomimo, da bi se bili ti šolarji — dečki 13—14 let — kaj zanimali za politični list; a če so ga res čitali, ga spričo svoje mladosti pač niso razumeli.

Častite Uršulinke pa niso uvaževale ničesar, nego kot strastne politikarice zapodile šolarčke v bedo in mraz. Eno tako revše je lazilo potem štiri dni po mestu in prišlo končno izstradano in premrto v hišo dr. Tavčarja. Tam je dobilo nekaj hrane. Ker pa je še nekaj takih revežev, katere so vrgle dobrosrčne nune na ulico, je sporočila gospa dr. Tavčarjeva v našem listu tudi drugim »izobčenem«, da morejo dobivati poslej hrano pri nje«.

Primeri, častiti čitatelj, to zadnje poročilo z »Narodovim« poročilom z dne 13. dec. m. l. in s tem, kar smo v začetku povedali. Samo to posebej povdarjamo, da se je tistima dvema dijakoma hrana ustavila še le z začetkom božičnih počitnic, h gospej dr. Tavčarjevi pa je prišlo »izstradano in premrto revše« že pred 16. dec. 1900, torej tedaj, ko je imelo še pravico do hrane v nunskem samostanu.

Preberi to, resnicoljubni Slovenec, potem pa sodi č. Uršulinke, gospe dr. Tavčarjevo, tiste, ki so poslali brzjavke, in »Slov. Narod«. Č. gospe Uršulinke naj bodo prepričane, da bodo vživale temvečje spoštovanje, čimbolj jih bo obrekoval in grdil »Slov. Narod«.

Za gospo Tavčarjevo pa ni častno, da je v družbi — Malovrhovi. Dostojna gospa ne more podpirati »Naroda«.

Idrija, 3. prosinca. Klerikalni zmaj v Idriji je dobil že zopet štiri zobe, in sicer: dva v zgornji in dva v spodnji čeljusti. Lani so že pravili v »Narodu«, da je »fertig« ž njim! Pa spaka, ni ga še konec! Vkljub vsej mahinaciji naših liberalnih matadorjev dobili smo 100 glasov, 8 več kakor žalostni vitezi Kvedrovega Johanna. — Zmaj dobiva zopet zobe, upajmo, da bo kedaj pozobal tudi našega Korlana! Toliko za danes, kmalu pa kaj več!

S Ponikve ob južni železnici se nam piše: Na novega leta dan so nam naš č. g. župnik res prav gniljive in občutljive besede za novo leto voščili, h koncu svojega voščila pa tudi sv. Štefana posnemali s tem, da so za svoje sovražnike Boga prosili, naj jim tega za greh ne šteje rekoč: Saj ne vedo, kaj delajo.

Mi župljani pa znamo, da so te besede prav resnične, da ne vedo, kaj delajo — zato ker tako grde in surove laži v »Rodoljubu« dopisujejo in še celo brezplačno v našo župnijo nekaj iztisov tega lista iz Ljubljane dopošiljajo, s katerim se pa le premalo prikupuje — marveč le osmradujejo.

Po planinah so le hostni Kanjuhi tako požrešni, da kuretnino pobirajo, — a pri nas žalibog, pa se nam je hišen in krščen Kanjuh izredil in tako izstradal, da je v č. g. župnika svoje kremplje tako globoko zasadil, da ni le njega — ampak tudi nas župljane pri srcu zbolelo, tembolj še zato, ker nas kmete imenuje, da smo mi »Rodoljubu« poslali tisti smrdljivi dopis, kateri se je tiskal v Ljubljani dne 22. decembra 1900, s kojim je preskrbel č. g. župniku prav žalostno čestitko za božične praznike.

Sramota velika je le za njega in za njegove somišljenike — katerih je komaj le še majhna peščica, a nasprotnikov tistim lažem pa nas je še ogromno število, ki se hočemo za svojega tako blagega in obče priljubljenega g. župnika spretno poskusiti, če ne bo drugače mirno — tudi po sodnijski poti.

Nadalje še omenimo, da tisti dopisnik ni še sedaj nobeden kmet, — še manje pa bo kdaj gospod, ker ni sposoben — dasiravno je bil namenjen biti odvetnik, o katerem pa nam je vsem predobro znana, da je po surovosti denarno podporo zgubil, razven tega pa še svoj kredit zapravil, da ga še celo pri dobrih krčmarjih več nima. Torej se njegova prihodnost zares kaj slaba kaže, da mu bode bržčas koža prevelika hodila, ker Bog mu sreče dal ne bo, sam si je pa pridobiti ne bo mogel in znal. Če bi vsi ljudje taki bili, kakor on, da bi duhovnike tako izpodirali — naposled bi še bla-slovljene vode pri hiši ne imeli. Nekaj je takih njegovih pomagačev, ki na božji blagoslov in pa na tri božje čednosti nič ne verujejo, ampak le na svoj trehuh, da je tudi kaj dobrega in pa precej poln, upanje stavijo na svoje podedovano premoženje, ljubezen do Boga in do bližnjega, kakor tudi do duhov-

nikov pa jim je že tako zadremala, ker je trudna.

Mi pa [ponkovski kmetje ostanemo našim č. g. duhovnikom vedno udani in za njihovo neutrudljivost srčno hvaležni, ker smo prepričani, da nam le blagoslov in pa mir vesti delijo, nikdar pa tega ne storijo, kar imenovani lažni Kanjuh od njih govori v »Rodoljubu«, ter za gotovo od Boga toliko pomoči doseči upamo, da jih še vedno otmemo in za dušnega pastirja obdržimo, dasiravno je že čreda precej pomešana, pa vendar nam jih še kozli na rogeh in Kanjuh v krempljih odnesli ne bodo.

Če Kanjuh se ne bo dal miru, bomo pa mi o njem še pisali. O njem veliko vemo, bomo videli, komu prej zmanjka.

Ponkovski kmetje.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 7. januarja.

Ožja volitev v Trstu. Mej brzjav-nimi poročili prinašamo izid ožje volitve v Trstu. Glasovi slovenskega kandidata so se pomaknili precej v bližino laškega kandidata in ko bi socijalna demokracija po svoji stari navadi ne zlezla v kot pred laškimi kapitalisti, zmagal bi bil v Trstu slovenski kandidat dr. Rybač. Lah bi so dobili moralni udarec, katerega niso pričakovali. Kadar bodo zopet govorili o izkjučnem laškem Trstu, smejal se jim bo svet. Čast slovenskim volivcem, ki so kljub silnemu mrazu in najostrejši burji vstrajali v boju proti laški korupciji! Slovenski volivci so se izkazali kot prave junake, kateri naj bodo vzor volivcem širom domovine. Slava nevstrašenim borilcem za slovenske pravice ob obali Adrije!

Slika tržaških volitev. Pri prvi volitvi pete kurije v Trstu dne 3. t. m. je je bilo aretovanih 45 oseb, večinoma italijanskih podanikov, ki so hoteli glasovati. Pri nekem italijanskem podaniku so našli nič manj nego — 80 legitimacij. V glavnem taboru Lahov je policija dobila cel kup legitimacij in glasovnic. Mnogo Lahov je dobilo kar po dvoje legitimacij.

Osebnosti. Okrajni komisar gosp. Rih. Wenedikter je prideljen notranjemu ministerstvu. Na njegovo mesto pri ljubljanskem okrajnem glavarstvu pride okrajni komisar grof Karol Künigl.

Umeščen je bil danes vč. gosp. Janez Gnjezdca na župnijo Vojsko.

Božičnica katoliškega mladeniškega društva je včeraj izvrstno uspela. Zbor je pel točno in z občutkom »Zrinjski-Frankopanko«, »Pogled v nedolžno oko« in »Što čutiš Srbije tužni.« Deklamacija »Oljki« se je prav posrečila. G. kat. A. Stroj je v navdušenem govoru opisoval namen in uspeh katol. mladen. društva. Najboljši utis pa je napravila igra »Sanje«, pri kateri se je videlo, da so se igralci veliko učili in vadili.

Na stražo, somišljeniki! »Narod« poroča, da je mnogo liberalcev naročilo »Rodoljubu« na svoje stroške, da se razpošilja podeželi. Narodna tiskarna bode odslej izdajala »Rodoljuba« kot tednik Do te »požrtvovalnosti« so se povspeli liberalci, ker mislijo z »Rodoljubovimi« lažmi do prihodnjih deželnozborskih volitev izpodkopavati tla katoliško-narodni stranki. Somišljeniki, na delo! Odpirajte ljudstvu oči o liberalnih sleparijah, razširjajte »Domoljuba«!

Kaj napravi pri »Narodovcih« »ogorčenje«. Naš presvetli škof dr. Anton Bonaventura Jeglič se je tudi udeležil državnozborske volitve v Ljubljani. Nič se ni bal posurovelosti »Narodovcev« na volišču. Ker knezoškof ni imel pred to posurovelostjo respekta, piše »Narod«: »To je bil prvi slučaj, da se je škof v Ljubljani udeležil kake volitve, in umevno je, da je ta škofov korak obudil veliko ogorčenje«. (!) »Narod« pravi, da se knezoškof s svojim korakom »ni prikupil meščanstvu«, kakor bi bilo vse meščanstvo na njegovi strani. Mi vemo, da je knezoškof utrdil s svojim korakom vstrajnost tistega dela meščanstva, ki je na katoliškonarodni strani, in to morda res boli »Narod«. Bedastoča je, kar piše »Narod«: »Škofova udeležba pri volitvi kaže, da škof še nima jasnega pojma o dolžnostih, ki mu jih nalaga njegovo dosto-

janstvo!! (!) Baš, ker se je knezoškof poslužil svoje volivne pravice in ker je prišel v sredo katoliškonarodnih volivcev, kaže, da jasno razume svoje dolžnosti v sedanjem času, in mi vemo, da bo škofov korak vzbudil veliko navdušenost tudi mej našimi možmi po deželi. Ko bi knezoškof svojih dolžnosti ne razumel, bi ga »Narod« pri miru pustil.

Zahvala. Povodom božičnice I. in II. mest. slov. otroškega vrta blagovolil je slavn občinski svet ljubljanski podariti 600 K v napravo oblačil revnim otrokom; poleg tega so blagovolili podpisanim podariti naslednje dame in gospodje: po 10 K Nj. prevzvišenost g. knezoškof dr. Anton Bon. Jeglič; velec. gospa županja Milica Hribar-jeva, gospa dr. J. Šlajmer-jeva, veleč. g. profesor J. Gnezda; po 6 K G. L. Pirčev, gspdc. M. Wessner-jeva; po 5 K veleč. g. J. Vrhovnik, župnik trnovski, g. M. Dolenceva; po 4 K veleč. g. M. Malenšek, župnik pri sv. Petru; g. J. Knez, g. Velkavrh, g. Mali-jeva, g. Terček ova, poleg tega še pletenico jabolk; po 3 K g. dr. J. Starč, gspdc. A. Gnejzda; po 2 K g. dr. Souyer-jeva, gospa Perdan-ova, g. Klein-ova, gspdc. K. Martinak-ova, g. E. Lah; Šentjakobska-trnovska podružnica sv. Cirila in Metoda, po predsednici g. J. Supančič - evi 24 K; Šenklaško-frančiškanska podružnica sv. Cirila in Metoda po predsednici g. dr. Fr. Taučer-jevi 24 K; Učiteljsko osebje mest. slov. Srazrednice 15 K. Slavnemu obč. svetu, vsem velikodušnim darovateljem kakor tudi dč. damam slav. žensk. podružnic in gspdc. učiteljicam se v imenu obdarovanih otrok najiskrenejše zahvaljuje Marija Jerina, Zofija Grum-ova, mest. otr. vrtarici.

„Narodovo“ veselje po državnozbornski volitvi v mestih je v tem, da imajo sedaj vsa kranjska mesta »jednotno zastopstvo«. O tem »jednotnem zastopstvu« je napisal cel članek, v katerem udriha tudi po Šukljeju. Torej »jednotno zastopstvo« je tolažba za skoro raztopljene absolutne večine. Naj ima tudi »Narod« svoje veselje, saj ga pa dolgo ne bodo imeli njegovi liberalni mestni volivci, ko bodo spoznali, da je njihovo zastopstvo res »jednotno« jednako vredno in da bo tudi v državnem zboru ostale »jednotno« — brez vpliva s tistimi borimi 147 glasovi absolutne večine. Čestitamo na taki »jednotnosti«!

Kam zapelje strast. Blagajnik mestnega užitninskega zakupa Josip Lavrenčič je mož, s katerim bode treba enkrat govoriti krepko besedo. Znano je, kako so mitničarji morali iti volit v peti skupini Luka Jelenca, imamo pa še izdatnejših slučaje, katere o priliki porabimo, da nečuvna predznost kakega užitninskega uradnika ne zraste do neba. Pri državnozbornski volitvi 3. t. m. je Lavrenčič spodil domov paznika Tomsiča. Lavrenčič hoče to svoje svobodno dejanje opravičevati z dolгим poslanim v »Narodu«, ne more si pa kaj, da bi po stari narodno-napredni navadi ne vrgel okolu sebe par psov, katere mu o priliki seve pošteno poplačamo. Tako je v »Poslanem« napal dva Trnovca kot »brezvestna agitatorja«, dasi vsak Trnovec ve, da nista storila nič brezvestnega in da je samo jeden od nju agitiral proti »Narodovi« kliki. Ali je morda agitacija proti »Narodovcem« brezvestnost? Jeden od napadenih, gospod Anton Verbič, po domače Berlin, niti agitiral ni ter je izvršil le svojo volivno dolžnost, ali naj torej zato zasluži ime brezvestnega agitatorja? Jože Lavrenčič je po stari »Narodovi« navadi tudi v svojem poslanem pisal neresnico, da pa še ni tako oblasten, da bi smel mirne ljudi napadati za »brezvestne agitatorje«, se mu bode pa še dokazalo. O priliki o tem Lavrenčiču kaj več.

O volitvi v peti skupini na Gorškem smo dobili nekaj zanimivih podrobnosti. V Tolminu, v Boveu in v Gorici so glasovali volivni možje natančno za tistega kandidata, za katerega so bili izvoljeni. V Cerknem se je posrečilo Tumovcem, da so preslepili jednega, a v Sežani šest Gregorčičevih volivcev. V Gradišču je glasovalo za Gregorčiča najmanj deset volivnih mož, mej ostalimi so bili nekateri italijanski konservativci, ki so oddali svoje glasove za Gregorčiča, ne da bi se polit. društvo »Sloga« radi tega kedaj z njimi pogajalo. V Solkanu je pripomogel Lah Lenassi-Tumi do pet

glasov. Pri dr. Verzegnassiju in dr. Pajerju so Tumovci beračili za laške glasove ter ponujali v zameno slovenskih glasov za kandidata političnega društva »Unione« v veleposestvu. V Gradišče so Tumovci poslali posebnega sela, da naberači italijanskih glasov. Pri Lahih so Tumovci potrosili toliko sladkih besedij, da so bili po pogovoru dr. Gradiadio z Luzzatom trdno prepričani, da Tuma zmaga, in so brzojavili »Slov. Narodu«: »Pri ožji volitvi je z maza zagotovljena Tumi.« Res hudo razočaranje je sedaj v taboru dr. Tume in A. Gabrščeka!

Izid volitev v peti skupini na Koroškem. Iz Celovca se nam poroča: Pri volitvi pete skupine na Koroškem je dobil nemški nacijonalec dr. Artur Lemiš 428 glasov, katoliško narodni kandidat dr. Pupo-va 78 glasov, socijalni demokrat Eich pa 56 glasov. Katoliško narodni glasovi so se v peti skupini od leta 1897 pomnožili od 36 glasov do 78, socijalni demokratje pa so padli od 101 glasa na 56 glasov. Leta 1897 je bilo oddanih 579 glasov, letos pa 562 glasov.

Javno predavanje bode prihodnjo sredo točno ob pol 8. uri zvečer v »Katoliškem domu«. Predaval bode g. dr. Prelesnik.

Slovensko gledališče. Jutri, v torek, 8. t. m. se drugi in zadnjikrat v sezoni igra izvirna slovenska igra »V Ljubljano jo dajmo«. Po tej tridejanski domači igri poje se zadnjikrat v sezoni komična opera »Lepa Galatea.« Dne 17. t. m. je na vrsti dramska noviteta »Chlarejeva tetka.« Dne 22. t. m. gostuje Urbančič Podgrajski v »Mamzelle Nitouche«. V torek 29. t. m. uprizori se prvokrat nova slovenska izvirna igra Cankarjeva »Za narodov blagor« in v četrtek 31. t. m. namerava se uprizoriti Wagnerjeva opera »Lohengrin«.

Društvo za zgradbo zavetišča in vzgojevališča v Ljubljani naznanja, da se je srečanje še enkrat, in sicer zadnjikrat moralo odložiti. Radi različnih neugodnih razmer sedanjega časa se dosedaj še ni dalo zadostno število srečk razpečati. Društvo upa, da se bode z Božjo pomočjo to leto vsa stvar ugodno izpeljala. Dan žrebanja pa se naznani v kratkem, kakor hitro bode dotični ministerski odlok v roki.

Ljubljanske novice. Nevarno obolet je tukajšnji odvetnik g. dr. Moše. Prhladil se je na Auerspergovem lovu ter dobil pljučnico. — Ljubljanki protestanti delajo z različnimi sredstvi za svoje namene. Včeraj so imeli v kazini »Familienabend«, pri katerem je pastor Jaquemar govoril o preteklih »lepih časih« protestantstva na Kranjskem. — Narodno-napredni agitator Baraga — klerikalec. »Narod« je tudi poročal o zanimivi agitatorski vožnji, pri kateri je konj ušel vozniku z agitatorjem in vozom, a pristavil je, da je bil to klerikalni agitator. Oče Baraga je debelo gledal tako titulacijo in pravi, da ni lepo, da »Narod« tako taji svoje ljudi. Ali je pa oče Baraga »Narodu« predrag in bi ga iz maščevanja rad »klerikalcem« privoščil? — Umrli je v Ljubljani g. Jožef de Redange, posestnik zlatega križca za zasluge. — Poskusen samomor. Danes zjutraj okolu 1 ure se je ustrelil pred svojim stanovanjem v Gorupovi hiši ob Rimski cesti 22letni v Prevaljah rojeni in v Št. Martin pri Slov. Bistrici pristojni trgovski agent Rudolf Čebul. Strel se mu je ponesrečil. Krogla ga je zadela v levo oko. Kričal je na pomoč in ljudje so ga prenesli v njegovo stanovanje, odtod pa je bil prepeljan v deželno bolnico. Čebul je dejal, da je samomor »poskusil« v pijanosti. — Tovarna Samassa je svojim delavcem prostovoljno znižala delavni čas za pol ure. Delavni čas znaša sedaj 9½ ure. Velik strah je napravil Duffetov pes v soboto popoldne na Karlovski cesti hlapcu Jakobu Požunu in Brankotu Urheloviču. Zaletaval se je v nju brez torbe in moža sta mislila, da je to tisti pes, radi katerega imamo pasji kontumac v Ljubljani in o katerem živinozdravnik Skale trdi, da ne eksistira, župan Hribar pa na vsak način hoče več vedeti kot živinozdravnik in pravi, da tak bolan pes leta po Ljubljani. Tudi žu-

panov pes je te dni letal okolu brez torbe. Ukradena je bila Karolu Kirchschlagerju iz predsobe srebrookovana palica. — Zgubil je na poti od Prečnih ulic do mesarskega mostu srebrno uro Jožef Novak. Ura je vredna 16 K. — Plavčeva šnopsarija je danes zaprta. Barabe ugibajo, kaj se je zgodilo posestnikom šnopsarije, in pravijo, da napovedo šnopsariji »štrajk«, ako se hitro ne odpre.

Ljudsko gibanje v grajski fari na Bledu 1. 1900. Rojenih 101, dvojčkov 1 par, nezakonski 4, mrtvorojeni 3. Umrlo 69; izmed teh 4 po nesreči, 2 sta utonila, 1 je bil v Lescah zaklan, 1 je bil na lovu na Pokljuki po neprevidnosti ustreljen. Oklicanih je bilo 40 parov, poročenih 26 parov.

Boj z orožniki V noči na 31. dec. je napal orožniškega vodjo na Rakeku ondnotni fant Fr. Bombač. V silobranu ga je orožnik z bajonetom nekoliko sunil v nogo, a Bombač le ni odnehal in skušal vreči orožnika na tla. Tudi strel iz puške ni pregnal napadnika in orožnik je še jedenkrat rabil bajonet. Ranil je Bombača v trebuh, ob enem ga pa udaril s sabljo po glavi, da je padel na tla. Po prvi zdravniški pomoči so odvedli Bombača v ljubljansko bolnico.

Na Stolu Z Breznice se nam piše dne 6. t. m.: Dne 3. januarja letošnjega leta je krasno zimsko vreme izvabilo čast gosp. mestnega kateheta Jankota Mlakar, da se je v spremstvu malega psička podal na Stol. Prišel je prav vrh Stola. V začetku je bila pot prav dobra, a zadnja tretjina pota je pa bila zelo težavna zaradi velikih zametov, tako da se je zelo potil v kljub temu, da je termometer kazal 14 stop. R. pod ničlo. Vrnil se je popolnoma čvrst, le psiček si je na kopal hud kašelj.

Odpis davka. Lani so skupno odpisali 19.762 K zemljiškega davka na Kranjskem, in sicer v 65 občinah radi škode po toči, v 67 radi povodnji in v 60 radi trtne uši.

Ogenj je uničil v Smrjah na Notranjskem petim gospodarjem vse, kar so si pripravili za zimo. Zgorelo je tudi eno tele in troje svinj. Obširneje jutri.

Silvestrov večer, katerega je priredila »Narodna čitalnica« v Celju kakor običajno tudi letos svojim udom, se je izredno dobro obnesel. Vsi prostori so bili natlačeno polni in z zanimivostjo je sledilo občinstvo posamnim točkam obširnega programa. Najbolj je ugajala od g. Mateja Benčana uprizorjena alegorija, za kar mu gre posebna hvala. Svoj plesni venček priredi Čitalnica dne 20. prosinca t. l.

Ljudsko gibanje v Idriji 1. 1900. Rojenih 259, umrlih 149, poročenih pa je bilo 52 parov. Rojenih v enem letu še nikdar ni bilo toliko, poročenih pa 1. 1894.

Skril se je. Poročali smo, da so razveljavljene občinske volitve mariborske tretjega razreda, v katerem so zmagali socijalni demokrati. Učitelj Stiebler je bil socijalno-demokratski kandidat za županski stol. Zadnjič je mož v tretjem razredu zmagal, sedaj pa izjavlja, da se več ne poteguje za mandat.

Ponudbeni razpis. Glasom poročila došlega na trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani, je kaplanski poštni odsek razpisal dve ponudbeni licitaciji, ene glede nabavljanja kamašen za potrebe treh let, pričenši s 1. julijem 1901, drugo pa glede nabavljanja čevljev in sicer od 1. oktobra 1904 pa do 30. septembra 1905. Ponudbe za dobavljanje kamašen uložijo naj se do petka dne 22. februarja 1901, opoldne, pri Chairman of the tender Board, Controller and Auditor-Generals Office, Grave-Street, Capetown, one za dobavljanje čevljev pa do četrta, dne 28. februarja 1901, opoldne, pri »Office of the Controller and Auditor General, Grave Street, Capetown«. Natančnejši podatki ter izvlečki iz kaplanskega uradnega lista, tičejo se teh ponudbenih razpisov, ležijo na upogled v c. kr. avstrijskem trg. muzeju na Dunaju.

Iz Amerike je prišlo v preteklem letu v Semič 20781654 K. Vsteto niso tiste vsote, ki so bile poslano po ljudeh.

Od raznih strani. Najnovejša pesem sv. očeta bo pesem o začetku novega veka. Pesem bode skoro zagledala beli dan. — Odlikovana slovenska

umetnica. Za hrvatsko umetniško društvo so nakupljene tri slike slovenske umetnice gdc. Henrike Šantel. — Iz Reke se poroča, da v Kvarneru divja silna bora. Včeraj ni nihče zapustil doma. Promet z ladjami je ustavljen. — Po defravdaciji — dinamit v usta. Podčastnik pionirjev Pilringer v Melini v Dalmaciji je poneveril uradne denarje. V strahu pred kaznijo, utaknil si je v usta dinamitno patrono in jo zažgal. Glavo mu je dinamit popolnoma raztrgal, desno ramo in levo roko mu je odtrgal od telesa. — Napad pred oltarjem. V Tridentu je napadel laški delavec Tanella duhovnika Mattevia, ko je služil sv. mašo. Ljudstvo v cerkvi se je vrglo na napadalca in ga izročilo redarstvu. Tanella je izjavil, da je napal duhovnika iz političnih motivov. — Slovenska predstava v Mariboru bo zopet 13. t. m. Predstavljalo se bo »Hudobni duh ali zanična trojica«. — Umrli je v Mariboru gospa Antonija Olszewska, mati frančiškanke sestre Celestine. — Občinsko pekarno bodo napravili v Moskvi. Pekarna bode preskrbljevala s kruhom vse mestno prebivalstvo, ki broji 800.000 duš. — Ustrelil se je v Celju Janez Kramer, bivši komi v Idriji. — Srednjih šol v Avstriji je: gimnazij 212, realk 106, skupno 318 teh zavodov. Število dijakov je znašalo 104.080.

Tiskovna pomota. V sobotnem listu naj se v prvi notici čita »proti svoji volji«.

Dežela starih ljudi je Španija. Razne občine na Španskem so sklenile ob koncu stoletja vsem stoletnim ljudem in njihovim domačim nakloniti pokojnino za celo življenje. Oglasilo se je več sto stoletnih ljudi, mej temi v Valenciji jeden s 130. leti, jeden v Barceloni pa s 116 leti starosti. No, dr. Tavčar, ali je tega tudi kriv klerikalizem?

Koliko se lahko v 50 letih skadi. Ako posameznik skadi na dan le dve smodki, ki tehtati 15 gramov, skadi v 50 letih 275 kilogramov. Kaka bi bila pač smodka z 275 kg.?

Kaj zna naša »inteligenca«? Ker je zmagal Gregorčič, se maščuje »Soča« nad njim s tem, da piše njegovo ime »Gredolčič« in »Grgorcig«. Ta list si kar izmišljuje grozne »storije« ter pravi: »Tako pridigajo nunci v cerkvah. Glejte, taki so!« »Narod« pa pravi, da bo zdaj tako razsajal, »da se bodo škofu in papežu kar lasje ježili«. »Klerikaleci popadajo kakor stekli psi«, »gnjusno psujejo dame«, »blazni der-viši«, »smradljive vrste«. »Kaplan Nadrah bi zaslužil, da se ga prav krepko strese za obe ušesi ter se mu da še par gorkih klofut. In to se mu utegne še kdaj zgoditi.« »Stekla klerikalna sodrga bevska«. »Nadrah bo povaljan in pretepen sredi ulice, kakor garjevo ščene«, »smrkavo kaplanče«! To se imenuje — »inteligenca«!

Društva.

(Bralno in pevsko društvo »Maribor«) vabi k gledališki predstavi, katere se priredi v nedeljo dne 13. prosinca t. l. v veliki dvorani »Narodnega doma«. Uprizori se »Hudobni duh« Lumpaci Vagabund ali zanična trojica. Burka s petjem v 3 dejanjih (6 prizorov.) Poslovenil J. Alešovec. Začetek točno ob 8. uri zvečer, konec po 10. uri. Med posameznimi dejanji svira slavna veteranska godba. Vstopnina: sedeži v dvorani od 1.—5. vrste po 60 kr., od 6.—10. vrste po 50 kr., in od 11.—16. vrste po 40 kr., stojišče v dvorani 30 kr., stojišče za dijake 20 kr., sedeži na galeriji po 25 kr., stojišče na galeriji 10 kr. Vstopnice se dobe dne 13. prosinca 1901 od 2. do 4. ure popoldne od 7.—8. ure zvečer pri blagajni v »Narodnem domu«. — K obilni udeležbi vabi najljubšemu odbor.

Telefonska in brzojavna poročila.

Trst, 6. jan. Pri današnji ožji volitvi je dobil Hortis 10.719, Rybář pa 8451 glasov. Socijalisti so se zdržali, Dompierovci glasovali za Hortisa. Uspeh nadkrilil pričakovanje, oduševljenje med Slovani veliko.

Trst, 7. jan. Povodom včerajšnje volitve je bilo aretovanih 51 oseb.

Celovec, 7. jan. Dr. Pupo-va toži koroški dež. zbor, ker ga je baje v nekem svojem govoru razžalil.

Dunaj, 7. jan. Pri ožji volitvi mej nemškimi nacijonalcem Dötzem in krščanskim socijalcem dr. Gessmannom so sklenili socijalni demokrati glasovati za Dötza.

Dunaj, 7. jan. (Ob 4. uri popoldne). Iz Bolzana je prišla ravnokar novica, da je baron Dipauli pri volitvi danes propadel s samo tremi glasovi. Izvoljen je antisemit Schaffler od Schöpferjeve stranke. Ta izid je jako neugoden za prihodnjo desnico, ker bi bil Dipauli kot eden najvplivnejših politikov ves svoj ugled zastavil za rekonstrukcijo železnega obroča. Desniški krogi so hudo zadeti od te izgube in tolažijo se s tem, da je na Štajerskem prodor drug odlični politik baron Morsey, ki bo najbrže načelnik prihodnje desnice in katoliške ljudske stranke.

Inomost, 7. januarja. Čuje se, da naslednik cesarskega namestnika Merweldta postane nadvojvoda Evgen.

Budjevice, 7. januarja. Knez Schwarzenberg je imel tu kandidatni govor. Rekel je mej drugim: Državni zbor se mora zopet poživiti in parlamentarno delovanje se mora zopet uvesti. Državni zbor mora zopet delovati na podlagi majoritetnega principa. Desnica se mora obnoviti. Dunajski parlamentarizem mora delovati na podlagi zgodovinskih tradicij. Dosedanja večina desnice ni bila rezultat slučaja, tudi ne le ustanovljena po želji posameznikov, ampak je bila državna potreba, ker razni narodi so v njej iskali brambe pod habsburškim žezlom. Ali posamezniki to hočejo ali ne, desnica se bo zopet našla. Češki veleposestniki bodo delovali krepko za to. Od Slovencev se pričakuje, da se bodo držali solidarno in podpirali teže desnice. (Glasno odobravanje. Klici: Živeli Slovenci!) Kandidatura Schwarzenbergova je bila soglasno sprejeta.

Opava, 7. jan. Radikalni protikandidat Kaiserjev v kmečkih občinah opavskih Klose je odstopil na korist Türka.

Budimpešta, 7. januarja. Mažarski minister notranjih stvari izdal je okrožnico na vse mažarske municipije, v koji jim nalaga, naj se pri občevanji z zunanjimi oblastvi poslužujejo francoskega jezika.

Rim, 7. jan. Sv. oče je prejel od ruskega carja Nikolaja brzojavko, v kateri mu na najsrčnejši način čestita k novemu letu ter mu priobčuje, da so ruske čete osvobodile apostolskega vikarja v istočni Mongoliji.

Berolin, 7. jan. Znana kanalska osnova bo skoro ponovno predložena pruskemu drž. zboru.

Weimar, 6. jan. Veliki vojvoda vajmarski je umrl sinoči po 6. uri.

Marseille, 7. jan. Iz Rima sem došli pekinški škof Favier je izjavil, da nima od Vatikana nikakih izrednih naročil za francosko vlado in da je prepričan, da ne pride mej Vatikanom in Francijo do razpora. On je tudi mnenja, da Francija ne izgubi pokroviteljstva nad katoliškimi misijoni, tudi ko bi bil vsprejet znani društveni načrt.

Petrograd, 7. jan. (C. B.) Dosedanji upravitelj zunanjega ministerstva Lamsdorf je imenovan ministrom za zunanje zadeve.

Bruselj, 7. jan. V kraljevo palačo je udrlo več mož, ki so hoteli napasti kralja in ga umoriti. Straža jih je ustavila, a oni so napadli stražo. Nastal je boj, v katerem je bilo ranjenih več mož kraljeve straže. Napadalcu so pobegnili. Vsa policija je po koncu, da jih ujame. Splošno se sodi, da je to anarhističen atentat.

London, 7. jan. V pogodbi med Rusijo in Perzijo je obljubil perzijski šah, da bo proti Rusiji nevtralen. Če bi pa Rusija na vshodu imela vojsko, ji ne bo stavil nikakih zaprek, ampak v slučaju sile dovolil ruskim četam, da potujejo skozi njegovo državo.

London, 7. januarja. V angleških krogih so jako preplašeni zaradi rusko-perzijske pogodbe. Angleži so ogorčeni ter pravijo, da je to kršenje tretjega člena v anglo-nemškem dogovoru.

Bruselj, 7. jan. „Petit bleu“ javlja, da so Buri Angleže silno natepli pri Fraserburgu.

London, 7. januarja. „Daily Telegraph“ poroča, da je Rusija hkrati, kakor s kitajsko, sklenila tudi pogodbo s Perzijo v varstvo svojih interesov.

London, 7. jan. Iz Pekina poročajo listi, da je kitajska vlada naročila svojemu poslaniku v Petrogradu, naj stori potrebne korake za sklep znane pogodbe. Po mnenju listov je to dokaz, da se Rusi kmalu umaknejo s pozorišča.

London, 7. jan. (C. B.) „Standard“ poroča iz Shanghaja: Glasom poročil iz kitajskih virov je nastal upor mej Tunfuhsiangovimi vojaki v pokrajini Kanon.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—č.

(Dalje.)

Že se mrači. Prijatelj sedi pred vrati na klopici, roke drži na prsih prekrizane in gleda v nebo, kakor človek, katerega je nesreča potrla in ki je podivjal v samoti.

Ko začuje korake, pogleda, kaj to pomeni. V mraku opazi mej vejami in listjem neko postavo, vstane, stegne roke in glasno reče: „Ali sem sam na svetu? Ali nisem včeraj dosti storil? Pustite me nekoliko v miru, saj je tudi to usmiljeno delo.“

Renzo ga pokliče po imenu.

„Renzo!“ odgovori on.

„Da“, pravi Renzo. Oba si tečeta naproti.

„Res si!“ pravi prijatelj, ko se vidita. „Kako me to veseli! Kdo bi mislil? Imel sem te za grobokopa Paolino, ki vedno hodi po mene, da pokopujeva. Ali veš, da sem sam? Sam kot puščavnik.“

„Vem“, pravi Renzo.

Po daljšem pozdravljanji gresta skupaj v koč. Tam se pretrga ta pogovor, in prijatelj se pripravlja, da bi Renzu postregel, kolikor zna in more. Vodo pristavi k ognju in začne kuhati polento. Potem pa dá kuhalnico Renzu, da jo pomeša in odide: „Sam sem, sam, sam?“

Potem se vrne s skledico mleka, suhim mesom in kozjim sirom, figami in breskvami. Vse postavi na mizo, potem prevrne polento na desko. Oba se vsedeta k mizi in se drug drugemu zahvalujeta, jeden za obisk, drugi za vsprejem. Po dveh letih spoznata, da sta večja prijatelja kakor preje, ko sta bila vsak

dan skupaj. Kajti obema so se pripetile stvari, ki človeka prepričajo, koliko vredno je prijateljstvo.

Seveda Renzu ni mogel nihče namestovati Agnese, potolažiti ga, ker je bila odsotna, ne samo radi tega, ker ji je bil tako udan, ampak tudi ker mu je samo ona mogla povedati, česar bi mu nihče drugi ne mogel. Premišljuje, ali bi šel naprej, ali bi poiskal Agnese, ker ni bila daleč.

Kar se spomni, da mu Agnese ne more povedati, ali je Lucia zdrava, in sklene iti naravnost naprej, dokler si ne razreši te zagonetke, da to pozneje tudi materi lahko pové.

Tudi od prijatelja mnogo izve, ker sploh oni ali dobro ni vedel, tudi o Luciji, nadalje, kako so ga zasledovali, tako je don Rodrigo odšel kot pes, ki stisne rep mej noge. Renzo tudi zvé, kar je bilo zanj važno, kako je namreč prav za prav imé donu Ferante. Kajti Agnese mu je res pisala to ime, a Bog vé kako. Bergamski tolmač mu je besedo tako razložil, da nikdar Renzo ni našel njegove hiše v Milanu, ker bi nihče ne vedel, kaj zahteva.

Na ta jedini način bi lahko dobil Lucijo. Kar se tiče sodnega preganjanja, vedel je, da ni nikake nevarnosti več. Gospod sodnik je umrl za kugo, Bog vé, kdaj pride drugi mesto njega. Tudi biriči so večji del izumrli. Kdor je še ostal, imel je dovolj drugega misliti.

Tudi Renzo pripoveduje prijatelju svojo osodo, v zameno pa mu ta pripoveduje sto zgodb o vojski, o kugi, o mazačih, o prerokovanju.

„Čudno“, pravi prijatelj, ko Renzo pelje v sobo, katero je bolezen izpraznila, „tega bi nikdar ne verjel. Človek mora zmirom žalosten biti. A vender je tolažilno, če govorim o tem s prijateljem.“

Zjutraj sta oba v kuhinji. Renzo je pripravljen za pot, pod obleko ima skrit pas, nož pa v žepu. Sveženj pusti pri prijatelju, da bi lažje hodil. „Če se mi posreči“, reče mu „če jo najdem, če ... dovolj ... vrnem se. Obiščem Pastura, da novico sporočim ubogi Agnesi, potem ... Če pa Bog tega ne privoli, ne vem kaj storim in kam se potem obrnem. Nazaj me ni več.“

Ko to govori na pragu, otožno in žalostno gleda jutranjo zarijo, kakor je že dolgo časa ni videl.

Prijatelj mu vošči veliko srečo in mu ponudi jedi, spremlja ga nekoliko po cesti, potem pa ga zapusti.

Renzo bi bil zadovoljen, če do večera pride blizu Milana, da bi precej zgodaj drugega dne šel v mesto in začel iskati. Na poti se mu ne pripeti nič posebnega; povsod vidi navadne tužne prizore. Kakor prejšnji dan se ustavi v nekem gozdu, da se okreпча in odpočije.

Ko gre v Monzi mimo odprte pekarije, zahteva dva kruha, da bi ne hodil brez jedi. Pek mu ne dovoli vstopiti, temveč mu na majhni veslici porine skledico z vodo in jesihiom, da v njo vrže denar. Po tem mu na kleščah pomoli dva kruha, katera Renzo vtakne v žep.

Proti večeru pride v Greco, a ne vé imena te vasi. Ker pa se mu zdi in se spominja ter sklepa po daljavi, katero je že prehodil iz Monze, da je že blizu Milana, zavije z glavne ceste v stran, da bi na polji poiskal „cascinotto“, kjer bi prenočil; kajti krčem se je izogibal.

Kmalu opazi vrzel, ki ograja okrog nekega ovčjaka. Na slepo srečo vstopi. Žive duše ni. V kotu opazi kup slame, ob nji pa lestvico.

(Dalje sledi.)

Umrli so:

5. januarja. Ana Marinsek, delavca žena, 49 let, Ambrožev trg 7, tuberculosis pulm. — Josip de Redange, c. kr. deželne deske ravnatelj v pok., 87 let, Dunajska cesta 31, marasmus.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 5. januarja 1901

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad	K	7.88	do	K	7.89
Rž za pomlad	»	7.78	»	»	7.79
Turšica za maj junij/01	»	5.26	»	»	5.27
Oves za pomlad	»	6.31	»	»	6.32

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Področje v 24 urah
5. 9. zveč	740.8	-11.4	p. m. jvzh.	oblačno	
6. 1. zjut.	740.1	-11.8	pr. m. jvzh.	oblač.	1.0
6. 2. popol.	739.1	-9.2	sr. jvzh.	»	
6. 9. zveč	739.5	-10.4	sl. jvzh.	oblač.	
7. 1. zjut.	740.6	-13.4	sr. svzh.	jasno	1.9
7. 2. popol.	741.9	-6.7	sl. jvzh.	»	

Srednja temperatura sobote -11.6°, norm.: -2.7°. Srednja temperatura nedelje -10.5°, normale: -2.7°.

Lak za šolske table, non plus goči tako lahko pisanje, kakor na skrilji. Dobiva se pri trdkri **BRATAEBERL v Ljubljani**, Františkanske ulice. 228 21 11-7 Vnanja naročila proti povzetju.

Opomin!

Opominjamo s tem vsakogar, da ničesar ne plača na naš račun iz naše službe odslovljenemu agentu

Anton Krajnc-u v Kostanjevici.

Glavni zastop dunajskega zavar. društva v Gradcu.

Izurjena prodajalka,

ne preveč mlada, ki bi vodila filijalko najine trgovine z mešanim blagom, **se vsprejme** pri 6 3-3

Lebinger & Bergmann v Litiji.

Trgovina z mešanim blagom

Radi rodbinskih razmer **se oddá** pod zelo ugodnimi pogoji v lepi vasi na **Notranjskem** že nad 30 let uspevajoča **trgovina z mešanim blagom.** Letnega prometa nad 40.000 K.

Več pové iz prijaznosti upravnistvo »Slovenca«. 11 3 2

Šivalne stroje

priznana najboljša izdelka za družine in obrtnike

priporoča 888 25-14

tovarniška zaloga šivalnih strojev

Ivan Jax v Ljubljani, Dunajska cesta 17

Dunajska borza.					
Dné 7. januarja.					
Skupni državni dolg v notah	98.30	20 mark	23.50	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	107.50
Skupni državni dolg v srebru	98.15	20 frankov (napoleonor)	19.14	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	93.75
Avstrijska zlatna renta 4%	117.35	Italijanski bankovci	90.80	Prijoritete obveznice državne železnice	429.75
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	98.15	C. kr. cekini	11.37	» južne železnice 3%	338.75
Ogerska zlatna renta 4%	117.30			» južne železnice 5%	120.75
Ogerska krona renta 4%, 200	92.35			» dolenskih železnic 4%	99.50
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1697.75			Kreditne srečke, 100 gld.	389.75
Kreditne delnice, 160 gld.	667.25			4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	360.75
London vista	240 52 1/2			Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	47.75
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.65			Ogerskega	22.75
				Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	13.65
				Rudolfove srečke, 10 gld.	59.75
Dné 5. januarja.					
3 1/2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	180.75			Salmove srečke, 40 gld.	179.75
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	165.75			St. Genois srečke, 40 gld.	203.75
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	197.50			Walsteinove srečke, 20 gld.	179.75
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95.75			Ljubljanske srečke	269.75
Tisine srečke 4%, 100 gld.	139.75			Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	6220.75
Dunavske vravnavne srečke 5%	257.75			Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	836.75
				Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	109.50
				Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	148.75
				Splošna avstrijska stavbinska družba	432.75
				Montanska družba avstr. plan.	443.75
				Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	253.75
				Papirnih rubljev 100	

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — **Promese** za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnišna delniška družba **„M E R C U R“** l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti **naloženih glavnice.**